Sabbat

Als je opgaat in waarvoor je bent bestemd, heft de tijd zich op en ben je in de hemel, verveling daarentegen is de hel, dan ligt de tijd als een loodzware last op je schouders en duurt alles een eeuwigheid. De nachten sleepten zich vaak voort als een chronische ziekte. Vooral als ze op een dood punt zaten, er nauwelijks publiek in de stad was en niemand in de auto stapte. Als je lang moest wachten tot de dag zich aandiende en in zijn hengsels werd gehangen. Als de carrosserie van de dag van bovenaf getakeld aan het chassis van de nacht werd bevestigd. In de autoindustrie noemen ze dat "het huwelijk".

De koudste nachten waren het ergst. Dan moesten we de achtcilinder stationair laten draaien als een aggregaat om warm te blijven, terwijl we bol ineengedoken in onze jassen, onze handen warm wreven aan de warme lucht uit de ventilatieroosters. De gebouwen om ons heen kropen dicht tegen elkaar aan van de kou en de tegels in het trottoir knisperden van de vrieswind.

Ik reed de Caprice graag in de sneeuw. Liever dan tijdens een hevige regenbui waarbij de dunne, blikkerige ruitenwissers het water dat uit de hemel over ons werd uitgestort, nauwelijks de baas konden blijven en hevig in paniek over de ruit schoten. Als de schotten van de hemelse sluizen boven ons los werden losgetrokken en het water als een stuwmeer over ons uit werd gegoten en met luid gedonder neerdaalde op het dak van de Chevrolet, als het water uit de putten vanuit het riool omhoog spoot alsof de wateren onder de aarde losgelaten werden en de straten onderliepen, dan voelden wij ons in de Caprice veilig, beschermd als in Noachs ark.

Als het sneeuwde kraakten en kreunden de ruitenwissers onder het gewicht van de verse sneeuw, alsof ze niet berekend waren op hun taak, toch gaven ze nooit op. Zoals alles aan de Caprice eigenlijk niet berekend leek op zijn taak. Hij had niets van de Duitse degelijkheid en goed georganiseerde, efficiënte kwaliteit van een Mercedes, alles voelde goedkoop en slap aan, maar doorstond toch moeiteloos de tand des tijds.

In de sneeuw kon je de bijna twee ton zware Caprice besturen als een gondel. Door zachtjes gas te geven en wat te remmen, wat links of rechts bij te sturen tegen de stuurrichting in, kon je het achtersteven zachtjes laten uitbreken en glijdend een mooie bocht maken over de aangestampte, glazige sneeuw. De achtcilinder gromde dan behulpzaam en bemoedigend, als stonden we zij aan zij, een soldaat en

een brommende wachtmeester, samen op wacht, samen stonden we voor een moeilijke queeste: hoe komen we de nacht aan het front door?

Als het sneeuwde was het eindelijk stil in de stad. Al het gegrom en geroezemoes dat dag en nacht doorging, verstomde. Het geraas van de omliggende snelwegen, het spoor, een snerpende brommer in de verte, een blaffende hond, een huilend kind, het werd volledig opgezogen, gesmoord als bij een oude man die sterft in zijn kussen.

Van onder de lantaarnpaal voor aan de standplaats van het Willemsplein waaide de sneeuw als manna in strakke banen onder het licht. Soms zag je geen hand voor ogen. Zoals bij het kralengordijn in de keuken van de oma van Veronika. We vonden het altijd leuk om daar met je ogen dicht doorheen te rennen. Maar dat was maar een gordijn. Achter het kralengordijn van het vers gebakken brood dat uit de hemel vlokte, kwam nog een gordijn en daarachter nog een. Het beste was met stadslicht aan te blijven rijden en van het grootlicht af te blijven, want dan werd je verblind in je eigen licht. Het beste was om vooruit te kijken, net voorbij het laatste sneeuwgordijn dat nog zichtbaar was - zo'n vijf tot tien meter voor de auto - en tot de grijze, donkere massa die daarachter schuilging.

Hoe anders was het nu, nu de nachten eindeloos benauwd voortkropen, vochtige, hete lucht van de dag die tot diep in de vroege ochtend tussen de gebouwen bleef hangen en als een natte dweil, een zweetdoek, aan de huizen en het asfalt bleef kleven als in een slecht geventileerde kapperszaak. Nergens vond je verkoeling. Het was zo warm dat ik de hele nacht in een korte broek en met open ramen rondreed; ik liet de wind door mijn haren waaien. Het hielp weinig, mijn blote onderbenen bleven kleven aan het rode leer.

Pim kroop naast me, de zitting boog door. Hij liet de deur open en liet ter verkoeling een been buiten de auto hangen.

Hij at een frikandel speciaal. Het was vijf uur. Nog twee uur te gaan. Met het plastic vorkje verdeelde hij de mayonaise, de curry en de uitjes over de frikandel om die daarna in stukjes te prakken en te snijden met het gekartelde randje dat aan de zijkant van het vorkje zat. Dat deed hij met een gezicht alsof deze handelingen extra aandacht vroegen, zoals een metselaar met zorg de specie mengt of een bakker zijn beslag samenstelt, volgens een geheim recept dat alleen hij kent.

'Alsjeblieft, Pim,' zei ik, 'doe me dit niet aan.' Ik hield mijn hand voor mijn mond en maakte kokhalzende geluiden. 'Ik heb sinds tien uur gisteravond niets meer gegeten, het is vijf uur en je komt met een frikandel speciaal met uitjes aanzetten. Dat is zo goor! Ik ga er van over mijn nek. Ik snap niet dat je dit nu, op dit uur van de dag, naar binnen kunt krijgen,' zei ik terwijl ik demonstratief mijn hoofd

half afwendde en naar buiten stak. 'Weet je dat ik de zure lucht van een kotsende passagier beter kan verdragen dan dit? Of de adem van een dronkenman die al het alcohol uit z'n poriën zweet? De adem van een man die zo uit zijn bek stinkt dat het lijkt alsof er poep uitkomt?'

Pim moest hard lachen. 'Wat kan jij overdrijven, zeg. Maar mij krijg je niet klein met je vieze praatjes. Ik eet gewoon lekker door. Niets bederft mijn eetlust. Al schijt je op de rand van mijn bord, ik eet er geen hap minder om, als je maar niet spettert!'

'Weet jij wel wat daar in zit?' zei ik en wees naar de smurrie die hij bezig was te mengen.

'Dat weet ik mijn vriend, daarom eet ik het ook,' zei Pim pesterig. 'Heerlijk! Hier mag je me midden in de nacht wakker voor maken. Wie dit verzonnen heeft, verdient de Nobelprijs voor de, ja wat, de gastronomie, als die er al zou zijn. Wat? Die zou er moeten komen. Schande dat die er nog niet is! Dan is die voor de uitvinder van de frikandel. Hij heeft hem dik verdiend. Je moet genieten in het leven, Chris, dat mankeert er bij jou aan. Dat kun jij niet. Het leven is een donut en je moet zelf de randen bespikkelen.'

'Het leven is een donut? Dat is jouw filosofie?' Nu moest ik heel hard lachen.

'Wat armoedig, Pim, als je het daarmee moet stellen.'

'Ja, zo raar klinkt dat toch niet?' antwoordde hij. 'Even serieus. Je kunt nog zo hard op zoek zijn naar de kern van de dingen, waar het om gaat in het leven of, zoals jij, naar God, je zult ontdekken dat die er niet is. Er is niets. Er is geen kern. Het is een gat!'

'Ja, ja, ik snap het punt dat je wilt maken.'

'Je hebt alleen de randen en daar moet je het mee doen. Maak die dan zo lekker mogelijk. Keuze genoeg! En ik heb nog wat meegenomen om deze verschrikkelijke nacht op de vrolijken. Ik ga jou weer eens wat cultuur bijbrengen, mannetje,' zei Pim die een cassettebandje uit zijn zak haalde.

'Ik weet al wat het is en ik wil het niet horen, nee, nee en nog eens nee!'

Ik probeerde Pim tegen te houden, hield mijn hand voor de cassetterecorder als iemand die naakt zijn geslacht bedekt. Maar Pim had het bandje al in de cassetterecorder geduwd die daarbij een klikkend mechanisch geluid maakte, klaar op af te spelen.

Uit de speakers klonk na een moment van wachten, André Hazes. Ik deed mijn ogen dicht. 'Vind je dit dan echt niet mooi? Luister eens,' zei Pim terwijl hij de radio harder zette en meezong. Met zijn handen zwaaide hij in de lucht en hij raakte daarbij de rode hemelbekleding van de Caprice aan.